

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Wersja pełna do udostępnienia na stronie internetowej i w lokalu Centrum

Centrum Psychoterapii „Dialogi Umysłu”

data obowiązkowego wdrożenia: 15 sierpnia 2024 r.

Standardy dotyczą wszystkich osób wykonujących pracę lub świadczących usługi na rzecz Centrum w zakresie, w jakim mają kontakt z małoletnimi, niezależnie od podstawy współpracy, w tym osób współpracujących B2B.

1. Cel i zakres Standardów

Celem Standardów jest zapewnienie małoletnim korzystającym z pomocy Centrum bezpiecznych warunków kontaktu ze specjalistami oraz określenie zasad reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka. Dobro, bezpieczeństwo, godność i prawa małoletniego mają pierwszeństwo w podejmowanych działaniach.

Przez małoletniego rozumie się osobę, która nie ukończyła 18. roku życia. Przez specjalistę rozumie się każdą osobę wykonującą pracę lub świadczącą usługi na rzecz Centrum, w tym na podstawie umowy B2B, która ma kontakt z małoletnimi.

Standardy uwzględniają potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami, neuroróżnorodnych oraz dzieci wymagających dostosowania sposobu komunikacji, tempa rozmowy, warunków sensorycznych lub formy przekazywania informacji.

2. Zasady bezpiecznych relacji specjalista – małoletni

- Kontakt z dzieckiem opiera się na szacunku, cierpliwości, uważności i poszanowaniu jego prywatności oraz granic.
- Specjalista komunikuje się językiem dostosowanym do wieku, poziomu rozwoju i możliwości poznawczych dziecka.
- Dziecko ma prawo zadawać pytania, odmówić odpowiedzi na pytanie, którego nie rozumie lub które wywołuje dyskomfort, oraz zgłosić, że potrzebuje przerwy.
- Kontakt fizyczny jest dopuszczalny wyłącznie wtedy, gdy jest uzasadniony sytuacją, bezpieczny, nienaruszający granic dziecka i zgodny z charakterem udzielanej pomocy.
- Informacje uzyskane od małoletniego są objęte poufnością w granicach wynikających z prawa i zasad wykonywania zawodu. Dziecku wyjaśnia się, że poufność może zostać ograniczona, gdy zagrożone jest jego życie, zdrowie lub bezpieczeństwo albo gdy prawo wymaga podjęcia interwencji.
- Relacja specjalisty z dzieckiem ma charakter profesjonalny. Specjalista nie buduje z małoletnim relacji prywatnej ani zależności wykraczającej poza udzielaną pomoc.

3. Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

- stosowanie przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej;
- obrażanie, poniżanie, zawstydzanie, wyśmiewanie, zastraszanie, grożenie albo używanie wobec dziecka języka pogardliwego lub seksualizującego;
- naruszanie granic cielesnych lub emocjonalnych dziecka bez uzasadnienia;
- nawiązywanie relacji seksualnej, romantycznej, flirtującej lub o podobnym charakterze;
- proponowanie alkoholu, nikotyny, substancji psychoaktywnych lub innych środków niedozwolonych dla małoletnich;

- utrwalanie lub publikowanie wizerunku dziecka bez podstawy prawnej i wymaganej zgody;
- kontaktowanie się z małoletnim prywatnymi kanałami w celach niezwiązanych z pomocą udzielaną w Centrum;
- ujawnianie osobom nieuprawnionym informacji o dziecku i jego sytuacji.

4. Bezpieczne relacje między małoletnimi

W sytuacjach, w których w Centrum przebywa jednocześnie więcej niż jedno dziecko, wymagane jest poszanowanie granic i godności innych małoletnich. Niedopuszczalne są w szczególności: przemoc fizyczna, wyzwiska, groźby, przemoc seksualna, uporczywe wykluczanie, ośmieszanie, nękanie oraz rozpowszechnianie materiałów naruszających prywatność drugiej osoby.

Specjalista, który zauważy zachowanie zagrażające innemu małoletniemu, podejmuje niezwłoczne działania w celu przerwania zagrożenia i zapewnienia bezpieczeństwa.

5. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu

- Dziecko korzysta z własnego urządzenia na zasadach uzgodnionych z rodzicem lub opiekunem oraz w sposób, który nie narusza bezpieczeństwa innych osób.
- Nie wolno nagrywać, fotografować ani publikować wizerunku innych osób przebywających w Centrum bez ich zgody i odpowiedniej podstawy prawnej.
- Specjalista reaguje, jeśli podczas kontaktu z dzieckiem ujawni się narażenie na treści szkodliwe, cyberprzemoc, grooming, sexting, groźby, szantaż lub inne zagrożenie internetowe.
- Jeżeli ujawnione treści lub działania wskazują na możliwość popełnienia przestępstwa albo bezpośrednie zagrożenie dziecka, uruchamiana jest procedura interwencji.

6. Przyjęcie zgłoszenia lub ujawnienie krzywdzenia

Każdy specjalista, który zauważy niepokojące sygnały, otrzyma informację o możliwym krzywdzeniu małoletniego albo usłyszy od dziecka relację o krzywdzeniu, traktuje taką informację poważnie i podejmuje działania adekwatne do poziomu zagrożenia.

- Zapewnia dziecku możliwie spokojne i bezpieczne warunki rozmowy.
- Nie przesłuchuje dziecka i nie prowadzi wielokrotnego szczegółowego wypytywania. Zadaje wyłącznie pytania niezbędne do rozpoznania poziomu bezpieczeństwa i dalszego działania.
- Nie obiecuje całkowitej tajemnicy, jeżeli ujawnione informacje mogą wymagać interwencji.
- Dokumentuje istotne fakty możliwie obiektywnie, oddzielając wypowiedzi dziecka od własnych obserwacji i interpretacji.
- Ocenia, czy istnieje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka.

7. Procedura interwencji

7.1. Bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia

Jeżeli istnieje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia małoletniego, specjalista niezwłocznie podejmuje działania służące zabezpieczeniu dziecka i wzywa odpowiednie służby, w szczególności numer alarmowy 112. O interwencji informuje rodzica lub opiekuna, chyba że mogłoby to zwiększyć zagrożenie dla dziecka albo byłoby sprzeczne z zaleceniem służb.

7.2. Podejrzanie popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego

Jeżeli okoliczności wskazują na uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, osoba odpowiedzialna w danej sprawie podejmuje działania wynikające z obowiązujących przepisów, w tym – gdy

zachodzą przesłanki – kieruje zawiadomienie do Policji lub prokuratury. W razie potrzeby zawiadamiany jest również właściwy sąd opiekuńczy.

7.3. Podejrzanie przemocy domowej, zaniedbania lub niewłaściwej opieki

Jeżeli specjalista podejrzewa przemoc domową, poważne zaniedbanie lub inną sytuację, w której dobro dziecka jest zagrożone, dokonuje oceny bezpieczeństwa małoletniego oraz podejmuje działania właściwe dla charakteru zagrożenia. Może to obejmować rozmowę z rodzicem lub opiekunem – o ile nie zwiększa ona ryzyka – oraz zawiadomienie właściwego sądu opiekuńczego lub innych służb.

Jeżeli w konkretnym przypadku Centrum lub dany specjalista posiada ustawowe uprawnienie do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, procedura ta jest wszczynana zgodnie z obowiązującymi przepisami. W pozostałych przypadkach podejmowane są działania informacyjne i zawiadamiające właściwe instytucje w zakresie wynikającym z prawa.

7.4. Podejrzanie krzywdzenia przez specjalistę lub inną osobę współpracującą z Centrum

Informacja o zachowaniu specjalisty naruszającym bezpieczeństwo dziecka jest traktowana priorytetowo. W pierwszej kolejności zapewnia się dziecku bezpieczeństwo i ogranicza możliwość dalszego kontaktu z osobą, której dotyczy zgłoszenie, jeśli wymaga tego poziom ryzyka. Następnie podejmowane są działania wyjaśniające i prawne adekwatne do charakteru zgłoszenia, z poszanowaniem praw dziecka i zasad rzetelnego postępowania.

Jeżeli zgłoszenie może wskazywać na przestępstwo lub inne naruszenie prawa, sprawa jest kierowana do właściwych organów niezależnie od wewnętrznych ustaleń Centrum.

7.5. Przemoc rówieśnicza

W przypadku przemocy rówieśniczej specjalista zapewnia bezpieczeństwo osobie pokrzywdzonej, rozdziela strony konfliktu, jeżeli sytuacja tego wymaga, a następnie ocenia skalę i charakter zdarzenia. Rodzice lub opiekunowie są informowani w zakresie odpowiednim do sytuacji, a w razie podejrzenia czynu zabronionego lub poważnego zagrożenia podejmowane są działania wobec właściwych instytucji.

8. Odpowiedzialność za interwencję w modelu współpracy Centrum

Specjalista prowadzący małoletniego, który bezpośrednio uzyskał informację o zagrożeniu lub jest świadkiem zdarzenia, odpowiada za podjęcie pierwszych działań interwencyjnych w granicach swoich kompetencji, sporządzenie wymaganej dokumentacji oraz wykonanie obowiązków prawnych związanych z daną sytuacją. Dotyczy to również specjalistów współpracujących z Centrum na podstawie umów B2B.

Monika Merczyńska, jako osoba odpowiedzialna za wdrożenie, organizację, okresowy przegląd i udostępnianie Standardów w Centrum, zapewnia ramy organizacyjne ich stosowania. Nie pełni automatycznie funkcji koordynatora każdej indywidualnej interwencji prowadzonej przez specjalistę, jeżeli nie uczestniczyła w danej sprawie. Może udzielić wsparcia organizacyjnego lub zastępczo przejąć określone czynności w sytuacji wyjątkowej, gdy jest to konieczne dla zapewnienia ciągłości i bezpieczeństwa działania Centrum.

Powyższy podział zadań ma charakter organizacyjny i nie ogranicza obowiązków, które przepisy prawa nakładają bezpośrednio na Centrum jako organizatora działalności lub na konkretną osobę wykonującą zawód.

9. Dokumentowanie i przechowywanie informacji

- Każde istotne zgłoszenie lub interwencja jest dokumentowane w sposób rzeczowy, z datą, opisem źródła informacji, podjętych działań i dalszych ustaleń.
- Specjalista prowadzący przechowuje dokumentację dotyczącą prowadzonej przez siebie sprawy zgodnie z przepisami, zasadami wykonywania zawodu, umową z Centrum oraz zasadami ochrony danych osobowych.

- Dokumentacja interwencyjna jest udostępniana wyłącznie osobom uprawnionym i w zakresie niezbędnym do ochrony dziecka oraz realizacji obowiązków prawnych.
- Wewnętrzne formularze, takie jak karta interwencji lub wzór notatki, stanowią narzędzia robocze Centrum i mogą być przechowywane odrębnie od publicznej wersji Standardów.

10. Plan wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia

Po ujawnieniu krzywdzenia specjalista prowadzący – samodzielnie lub we współpracy z rodzicem/opiekunem i innymi osobami zaangażowanymi w pomoc, jeśli jest to bezpieczne i zgodne z prawem – określa plan dalszego wsparcia dziecka. Plan może obejmować m.in. zapewnienie bezpieczeństwa, dalszą pomoc psychologiczną, konsultację psychiatryczną lub medyczną, wsparcie rodzicielskie, kontakt z placówką oświatową albo inną instytucją oraz monitorowanie sytuacji małoletniego.

Plan jest dostosowany do wieku, stanu psychicznego, potrzeb rozwojowych, niepełnosprawności lub szczególnych potrzeb dziecka.

11. Przygotowanie osób współpracujących z Centrum

Osoby dopuszczane do pracy lub świadczenia usług związanych z małoletnimi są weryfikowane w zakresie wymaganym obowiązującymi przepisami oraz zapoznawane ze Standardami przed rozpoczęciem pracy z dziećmi. Zapoznanie się ze Standardami jest dokumentowane.

Każdy specjalista ma obowiązek znać zasady zgłaszania zagrożeń, sposób dokumentowania interwencji oraz zakres własnych obowiązków wynikających z prawa i zasad wykonywania zawodu.

12. Udostępnianie Standardów

Standardy są udostępniane na stronie internetowej Centrum oraz w widocznym miejscu w lokalu w dwóch formach: wersji pełnej oraz wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich. Rodzic, opiekun i dziecko mogą zapoznać się z nimi przed rozpoczęciem lub w trakcie korzystania z pomocy Centrum.

13. Przegląd i aktualizacja

Standardy podlegają ocenie co najmniej raz na dwa lata, a także każdorazowo wtedy, gdy zmieniają się przepisy, sposób działania Centrum lub doświadczenia z interwencji wskazują na potrzebę modyfikacji zasad. Wnioski z oceny są dokumentowane.

14. Podstawa prawna

Standardy opracowano w oparciu o ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, w brzmieniu ogłoszonym w tekście jednolitym w Dz.U. z 2026 r. poz. 110, w szczególności art. 22b–22c, oraz inne właściwe przepisy dotyczące ochrony dziecka, obowiązków zawodowych i ochrony danych osobowych.